

147 . Dolhești | Județ: Iași | Punct: La Ulm | Anul: 2008

Anul: 2008

Cod RAN: 96913.01

Perioade: Preistorie, Evul Mediu

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, Evul Mediu

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic

Autori: Vicu Merlan, Paul Salomeia

Instituții: Muzeul Municipal Huși, Muzeul Municipal Huși

Raport

Obiectivele campaniei din 2008 au fost:

- săparea unei noi secțiuni, paralele cu SVII/2007 și decopertarea complexului de locuințe din acest sector, locuințe descoperite în SII / 2006 și SIII/SIV / 2007 (latura estică a L2 și L3);
- surprinderea gropilor de fundare ale locuințelor L4, L5 și L6.

Au fost realizate:

- decopertarea integrală a SVII/2008;
- dezvelirea și demontarea locuințelor L4, L5, L6;
- surprinderea și demontarea instalațiilor de ardere din L4 și L5 (cuptoare) și a unei vetre (L4);
- descoperirea unei plăci de cuptor în L5;
- descoperirea unor complexe ceramice și săparea gropii de fundare (G4) a locuinței nr.6 (L6).

Pe ansamblu, pe întreaga suprafață a SV au fost identificați, începând cu -0,40 m chirpici și căzături de pereți ($15 \times 2 = 30 \text{ m}^2$), bucăți masive de la podea cu amprente de lodbe și crengi, chirpici care se prelungesc și în afara secțiunii spre E și S.

L4 a fost identificată între m.4 și m.6, dar continuă și înspre E și puțin în martorul dintre SV și SIV.

La m.4, pe latura sud-estică a locuinței, s-a descoperit sub lipitura de perete o vatră dezafectată, alcătuită din chirpici poligonal, mozaicat, de culoare galben-albicioasă și ușor friabil. Grosimea chirpiciului este cuprinsă între 2-3 cm. Vatra are o formă aproximativ dreptunghiulară, iar chirpiciul din bază este de culoare neagră. Pe latura nordică, vatra din L4 a fost suprapusă de chirpicul masiv de la o altă instalație de foc (cuptor), în pereții de boltă ai acestuia ce aveau grosimi cuprinse între 0,06 și 0,10 m. Acest tip de chirpici este de calitate foarte bună și de o duritate comparativă cu cărămizile de astăzi. Gura cuptorului era orientată spre S. Dimensiuni: $1,30 \times 0,90 \text{ m}$ cu o formă aproximativ dreptunghiulară. Vatra de foc descoperită era anterioară cuptorului. În apropiere de cuptor, pe latura dreaptă, în L4 a fost descoperit, pe o suprafață de 2 m^2 un complex ceramic alcătuit din cel puțin două vase (fragmentate) de calitate bună, însă pictura era puternic corodată.

L5 - Între L4 și L5 există o porțiune (m.7-m.9), mai ales pe latura estică (pe circa 3 m^2), unde chirpicul lipsește total. În schimb pe latura vestică a SV (pe o lățime cuprinsă între 0,90-1 m) pot fi întâlniți chirpici de calitate slabă cu grosimi medii și mici, de la o prelungire a L5, respectiv o tindă (identificată parțial și în martorul dintre SV și SIV). De la m.10 apare iarăși o aglomerație de chirpici (în special lipitura de perete cu amprente de nuiele și crengi) până la m.15, ieșind și în afara secțiunii SV spre E și în mortarul din V. Sub lipitura de perete având culoarea galben-albicioasă, a fost identificată podeaua netedă, fățuită, de culoare cărămizie, cu grosime cuprinsă între 0,09-0,15 m și cu amprente de lodbe masive, late uneori de 15–20 cm.

În partea nord-vestică a L5 a fost descoperită o nouă instalație de foc (cuptor), alcătuită din chirpici foarte bine ars (tip cărămidă), cu grosimi de peste 0,10–0,15 m, pe o suprafață de 1 m². Avea o formă ușor dreptunghiulară pe direcția E-V cu gura spre E. Dimensiuni aproximative: 1,2 x 0,80 m. Spre gură, două bucăți masive de chirpici de calitate foarte bună, dispunând de câte o gaură de par cu $d = 4$ cm și adâncimea de 7-8 cm la o distanță de 0,34 m una de alta. În locul găurii probabil a existat o „armătură” de pari care să susțină bolta, în perimetrul estic al cuptorului sau chiar o placă de cuptor. Pentru a surprinde cuptorul în marmorul vestic, a fost săpată o casetă B cu $L = 1,5$ m; $l = 0,5$ m.

La m.10-m.11, latura estică a L5 și puțin în afara SV în caseta A ($L = 1,5$ m, $l = 0,5$ m) dar la -0,80 m (nivelul inferior al L5) au fost descoperite fragmente masive dintr-o placă de cuptor cu perforații, de formă aproximativ dreptunghiulară. Fragmentul nr. 1, cel mai mare, are 0,27 x 0,33 m și o grosime de 0,085 m, provenind de la partea stângă a plăcii din perimetrul central – inferior. Este foarte bine arsă fiind de culoare cărămizie. Perforațiile sunt întâlnite doar pe o parte, fără a străpunge placa în întregime pe grosimea acesteia. Are latura inferioară șlefuită, dar cu urme de rugozități și o amprentă de tijă pe plan orizontal, ceea ce arată că a fost amplasată pe un suport. Pe latura stângă este prelucrată cu mâna, având mici asperități. Această latură se arcuiește gradat spre partea superioară (micșorându-se în lățime). Partea din dreapta este ruptă din vechime (cam 1/2), având o formă aproximativ dreptunghiulară. Fragmentul nr.1 are 17 perforații cu $d = 1-1,5$ cm și adâncimea de 1-2 cm. Fragmentul nr. 2 provine de la partea superioară a plăcii. A fost descoperită tot la m.11, dar în caseta A, lângă fragmentul nr.1, dar cu partea perforată în jos în dreptul rupturii din vechime. Dimensiune: 0,26 x 0,25 m cu gr. 0,06 m la partea superioară și 0,07 m în zona centrală. Are o formă ușor triunghiulară cu latura arcuită. Perforațiile cu diametrul cuprins între 1–2,5 cm au adâncime de 2–3 cm. Cele două fragmente au 0,48 m lungime și 0,30 lățime, formând aproximativ 1/2 din placa inițială. Fragmentul nr. 3 provine din zona centrală a plăcii având o grosime mare (0,075 – 0,08 m). Dimensiuni: 0,20 x 0,15 m. Dispune de două perforații largi în zona centrală și 5 marginale din zona de rupere. Fragmentul nr. 4 provine de la partea superioară, având o ușoară curbură (0,15 x 0,18 m). Păstrează o perforație centrală și una marginal-inferioară (la punctul de rupere). Cele două fragmente (3-4) au fost descoperite în apropiere (casetă A) la -0,80m/m.11, fiind însă puternic arse în urma unui incendiu. Acestea dispun de perforații largi cu $d = 3 - 4$ cm și adâncime 2-6 cm (într-un plan orizontal și oblic). Mărirea în dimensiune a acestor fragmente s-ar datora temperaturilor mari suportate (ardere secundară), fapt care a dus la schimbarea culorii de la cărămiziu la cenușiu ușor albicios.

În general plăcile de cuptor (L5) cu perforații adânci, care străpung placa de lut (placa din vestul L5) provin de la un element ce separă camera de foc de cea de ardere a vaselor, la cuptorul de ars ceramică. Astfel de elemente pot fi considerate adevărate vetre mobile, pe care se puteau coace lipiile, dar puteau folosi și la transportul jăratecului sau chiar la diferite ceremonii religioase, la săvârșirea unor ofrande prin ardere, putând fi mutate dintr-un loc în altul. Existența unei vetre de foc sau a unui cuptor într-o locuință este asociată și cu o construcție care, prin găzduirea focului sacru, devine la rândul ei loc sacru

L6

De la m.1 până la m.3 s-a întâlnit o masă compactă de chirpic de la o nouă locuință L6. După forma bombată și platforma locuinței, centrul acesteia (L6) se găsește la m.1. Locuința continuă și în afara secțiunii SV spre S și E. Pe latura de V (m.1) a apărut un complex ceramic și câteva pietre, iar în partea de E un alt complex de la un vas reîntregibil cu torți tip buton. În general, chirpicul de la (L6) este masiv având grosimi ce depășesc 0,10–0,15 m. La acestea pot fi văzute mici goluri interioare, ca amprente de la paie și pleavă. Majoritatea sunt cărămizii și rareori de culoare cenușie.

Câteva fragmente ceramice descoperite printre chirpici, au ca motiv alveolele realizate prin apăsarea cu degetele în lutul crud înainte de ardere, în șir orizontal pe gâtul vasului. Pe un alt fragment descoperit la m.2 (L6) (-0,75 m) sunt vizibile motive realizate prin apăsare cu unghia pe un plan vertical. Se poate observa și o peliculă roșie de vopsea naturală, în care a fost „îmbăiat” vasul înainte sau după ardere. La același complex ceramic descoperit în partea de V a locuinței L6, a fost descoperit și un fragment de „crater” de mărime mijlocie, cu pereții groși de peste 1 cm. Atât pe interior cât și pe exterior poartă amprenta unei modelări cu mâna (prin excizii largi paralele). Buza este dreaptă ușor răsfrântă.

Sub locuința L6 (între m.1-m.3) a fost surprinsă la -0,80 m, o groapă cucuteniană G4 de fundare.

Aceasta se adâncește concentric atingând adâncimea de -1,50 m. A fost surprinsă pe toată lățimea SV și continuă în afară spre E (cca. 2,5 m).

În umplutură s-au găsit oase (vertebre, coaste, etc.), chirpic fărâmițat, friabil, cu ardere mediocră, fragmente ceramice pictate policrom și motive în spire, triunghiuri, linii paralele, etc. În centrul gropii de fundare s-a descoperit o cățuie, ușor tronconică la partea superioară (diam. = 9,5 cm; h = 3 cm; gr(max) fund = 2 cm). În centrul cățuiei există o mică dâlmă făcută intenționat cu d= 1,5 cm; h = 0,5 cm. Cățuia este un obiect ritual cu un simbolism esoteric aparte: forma rotundă este o reprezentare simbolică a yoniului, iar dâlmă din centrul acesteia, o reprezentare falică a principiului masculin.

- Fragment de văsuleț miniatural, din lut ars de culoare cărămizie, foarte bine ars d= 4 cm; h = 1,8 cm; gr. (la fund) = 0,6 cm.

Sub masa de chirpic de perete, care are o ardere mai slabă (vizibilă în culoarea galben-albicioasă și rar cărămizie a chirpiciului) apare o platformă compactă de duritate mare cu grosime cuprinsă între 10 și 25 cm.

- Complex ceramic identificat între m.8- m.9 la -0,50 -0,60 m, alcătuit dintr-un vas grosier, fragmentat, de tip fructieră, iar sub acestea fragmente fine, pictate policrom.

- Formă sferică din lut ars care ar fi putut constitui forma primară a unui vas rămas nemodelat și folosit ca lipie, de testat temperatura din cuptor. A fost descoperit la m10 (-0,70 m) având d= 15 cm; h = 11 cm. Este turtită într-o parte (fiind vizibile amprente degetelor olarului, iar la partea opusă (la bază) are formă plană (probabil de la suportul pe care a fost plasată forma crudă). La partea exterioară are culoarea cărămizie, iar interiorul cenușiu-negricios, cu impurități de calcar. La atingere s-a crăpat în mai multe bucăți, fiind foarte friabil datorită impurităților din pastă.

- Fragment dintr-o valvă de scoică (sifid), probabil egeeană (m12, -0,40m/L5), de mărime mică, având incizat un desen indescifrabil. Incizia a fost aplicată pe creasta superioară albicioasă. În secțiune pot fi vizibile trei stratificări foarte subțiri și una grosă semitransparentă. A fost folosită ca piesă de podoabă sau ca amuletă, căreia i s-a dat o întrebuințare magică.

- Mărgică tubulară din lut ars, perforată. Are culoarea cenușie, fiind foarte bine arsă (m.13 / L5). d. = 1,5 cm; d (perforație) = 0,4 cm; h = 3 cm.

- Percutor cvasicilindric, cu capetele tocite, descoperit la m8 (-0,50m), confecționat din lemn pietrificat. L = 10,5 cm; l = 4,5 cm; d (la capete) = 4 cm.

- Percutor sferic aplatizat (m6), preparat pe toate laturile, dar cu urme de tocire la cele două capete, fiind confecționat dintr-o gresie rulată, dură, de râu (d = 7 cm).

- Gratoar pe lamă, ușor carenată din silex de Ibănești, de culoare alb-maronie (m.14). Este retușat lateral, iar partea activă este oblică, ușor ascuțită în partea stângă, dar cu retușe adânci care pleacă de la nivelul carenei. Se distinge vizibil talonul și bulbul de percuție. Partea ventrală este plană. L = 4,2 cm; l = 2,4 cm.

- Așchie cu urme de uzură din silex de Prut, semitransparentă, de culoare albicioasă cu urme de cortex (m.3).

- Gratoar pe așchie, cu patină albă (probabil adus din situl paleolitic din amonte - 1 km și refolosit de cucutenieni). Are partea activă convexă, iar pe partea stângă prezintă un accident petrogenetic umplut cu calcit. Se distinge talonul, dar îi lipsește bulbul de percuție.

- Nicovală cvasidreptunghiulară, preparată dintr-o gresie dură, arsă, având o peliculă de carbonați (m11, - 0,70 m), descoperită sub placa de cuptor din locuința L5. Dimensiuni: l = 25,5 cm; l = 22 cm.

Prin descoperirea unei aglomerații de chirpic și platformă compactă, s-a pus în evidență existența a trei noi locuințe cucuteniene (L4, L5 și L6), iar sub locuința L6 o groapă de fundare G4 (funcție dată de suprafața mare de sub locuință și de inventarul religios descoperit aici).

În L4 și L5 s-au descoperit două instalații de foc (cuptoare). Dacă pentru L4 cuptorul a fost identificat în perimetrul de nord-est, pentru L5 acesta era poziționat în perimetrul nord-vestic.

Chirpiciul dintre m7-m9 (latura vestică a SV) aparține de la o anexă a L5, respectiv de la o tindă.

Pe lângă ceramica policromă de tip Cucuteni A-B s-a descoperit și fragmente de ceramică din epoca bronzului, aparținând civilizației Costișa cu incizii paralele fine triunghiulare și vălurite, având cioburi pisate în pastă. Unele fragmente sunt de calitate foarte bună, altele însă de calitate bună.

S-au descoperit și fragmente ceramice cu scoică pisată și cioburi în pastă, având o calitate slabă, ușor friabile.

Informații suplimentare online

[Raportul 4148 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
